

§ 561

Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Johanna Nuorteva ym. valtuustoaloitteesta koskien puuston ja kasvillisuuden merkityksen selvittämistä melu-, pöly- ja näkösuojana ennen harvennustöitä

HEL 2020-007758 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Johanna Nuorteva ja 16 muuta allekirjoittajaa esittävät valtuustoaloitteessaan tarvetta selvittää puuston ja kasvillisuuden merkitys melu-, pöly ja näkösuojana ennen harvennustöitä. He esittävät, että alueiden asukkailla ja käyttäjiltä tulisi koota palautetta harvennuksista ja puistojen kehittämisestä suunnittelun alkuvaiheessa. He esittävät myös, että puuston ja kasvillisuuden harventamisen suunnitelmista tiedotetaan kyseisen alueen asukkaille ja käyttäjille ja tarjotaan mahdollisuus palautteen antamiseen ennen työn aloittamista.

Valtuustoaloitteessa pidetään tärkeänä, että puiston ja metsien harvennuksessa poistetaan maltillisesti ainoastaan kasvun turvaamisen kannalta välttämätön puusto ja kasvusto, ja että tiheys ja kasvillisuuden sekä puuston monimuotoisuus ovat osa lähiluonnon virkistävyyttä ja että sitä olisi tärkeä vaalia.

Helsingin metsäalueiden hoitoa ohjaavat luonnonhoidon työohjeet sisältävät ohjeistuksen melu-, pöly- ja näkösuojana toimivien suojametsien hoitoon. Ne pohjautuvat metsien suojavaikutuksesta ja sen ylläpidosta tehtyyn tutkimukseen. Käytössä olevat ohjeet ovat asukkaille nähtävillä kaupungin luonnonhoitoa käsittelevillä nettisivuilla.

Suojametsien hoitotoimenpiteitä tehdään puuston kasvun turvaamiseksi, että ne säilyttäisivät elinvoimaisuutensa ja suojavaikutuksensa myös tulevaisuudessa. Hoitotoimenpiteitä ohjataan työohjeissa siten, että puustorakenteessa säilyy kerroksellisuus ja että metsissä on eri-ikäisiä puita metsien jatkuvuutta ylläpitämässä. Suojapuustojen hoidossa on tärkeää huolehtia, että metsissä on sekä lehti- että havupuita. Erityisesti kuuset sopivat sekapuustona hyvin suojapuustoksi, koska niiden oksisto yltää maahan saakka ja ne ovat talvisinkin vihreitä. Suojametsät tarvitsevat lieviä säännöllisiä hoitoharvennuksia säilyttääkseen kasvunsa ja alas saakka ulottuvat oksistonsa. Suojametsissä turvataan myös luonnon monimuotoisuutta mm. jättämällä niihin lahopuuta.

Liikennemelulta suojaavien suojametsien ja puustojen suojavaikutuksista tehtyjen tutkimusten mukaan moottoritien ja asuinalueen välille tarvitaan vähintään 100 metrin levyinen suojametsä, jotta melutaso laskee asuinalueella hyväksyttävälle tasolle. Jos suojametsä on leveydeltään 50 metriä tai vähemmän, joudutaan melun vaimennukseen käyttämään meluvallia tai –aitaa. Vaikka puusto ei pystykään melua vaimentamaan edellä kuvatussa tapauksessa, jossa metsäalue on kapea, on sillä tärkeä tehtävä näköyhteyden katkaisijana, sillä tällöin ihmiset eivät koe melulähdettä niin häiritsevänä. Liikenteen epäpuhtauksien suodattajana toimivat monikerroksiset puustovyöhykkeet parhaiten, koska tällöin puuston sisään kulkeva ilmavirta vaimenee ja sen mukana kulkeutuvat pienhiukkaset kerääntyvät lehvästöön ja kasvillisuuteen eikä niitä päädy asuinalueelle.

Suojametsät luokitellaan eri kaupunginosille laadittavissa aluesuunnitelmissa sekä luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmissa omaan hoitoluokkaansa C3 suojametsät. Luokittelu tehdään arvioiden metsien laatu ja merkitys moniammatillisessa suunnittelutyöryhmässä, johon kuuluu niin maisema-arkkitehteja, biologeja kuin metsien hoidon suunnittelijoitakin. Aluesuunnitelmat sekä luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmat tehdään vuorovaikutteisesti asukkaiden ja asukasjärjestöjen kanssa, jolloin mm. suojametsien sijainnit ja niiden hoitotavoitteet ovat asukkaiden kommentoitavana. Tämän lisäksi kaikista luonnon- ja maisemanhoidon suunnitelmien mukaisista hoitotoista tiedotetaan lähialueiden asukkaita maastotiedottein Staran toimesta ennen töiden aloittamista.

Valtuustoaloitteessa esille tuodun Kuntähdenkentän puiston poistettavat, huonokuntoiset puut määriteltiin vuosina 2016-2017 tehdyn puiston puuvartisen kasvillisuuden inventoinnin perusteella. Poistettava puusto esitettiin puistosuunnitelmassa, joka oli nähtävillä vuonna 2018. Suunnitelma perustui vuonna 2017 julkaistuun puistohistoriallisen selvitykseen, jossa tunnistettiin Kustaa Vaasan tien varren reunapuuston arvo osana puistoa. Selvityksessä todettiin tarve siistiä reunan vesakkoa ja poistaa huonokuntoisia puita, jotta reunapuusto pysyy elinvoimaisena ja nuorempi puusto saa kasvuun tarvitsemansa valon.

Suojametsiksi määriteltyjen metsien ja puistoalueiden sekä viheralueiden merkitys asukkaiden virkistyskäytössä on suuri. Suojametsien, puustojen ja lähivirkistysalueiden hoitotoimenpiteissä pyritään vähentämään valtapuuston sekä pienpuuston harvennusten määrää. Erityisen tärkeää harvennusten vähentäminen on arvokkaiksi luontokohteiksi todetuilla alueilla, tärkeissä virkistysmetsissä sekä muuten puustorakenteeltaan monipuolisissa metsissä. Viheralueiden asukkaille ja käyttäjille tiedotetaan selkeästi ja hyvissä ajoin harvennussuunnitelmista ja varmistetaan mahdollisuus vaikuttaa suunnitelmiin. Hoitotoimenpiteissä pyritään kiinnittämään enemmän huomiota siihen, että toimenpiteet

29.09.2020

Asia/5

kohdennetaan paremmin niille kuvioille ja kuvion osille, joista niistä on selkeintä hyötyä.

Käsittely

Vastaehdotus:

Amanda Pasanen: Suojametsiksi määriteltyjen metsien ja puistoalueiden sekä viheralueiden merkitys asukkaiden virkistyskäytössä on suuri. Suojametsien, puistojen ja lähivirkistysalueiden hoitotoimenpiteissä pyritään vähentämään valtapuuston sekä pienpuuston harvennusten määrää. Erityisen tärkeää harvennusten vähentäminen on arvokkaiksi luontokohteiksi todetuilla alueilla, tärkeissä virkistysmetsissä sekä muuten puustorakenteeltaan monipuolisissa metsissä. Viheralueiden asukkaille ja käyttäjille tiedotetaan selkeästi ja hyvissä ajoin harvennussuunnitelmista ja varmistetaan mahdollisuus vaikuttaa suunnitelmiin. Hoitotoimenpiteissä pyritään kiinnittämään enemmän huomiota siihen, että toimenpiteet kohdennetaan paremmin niille kuvioille ja kuvion osille, joista niistä on selkeintä hyötyä.

Kannattaja: Mia Haglund

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Amanda Pasasen vastaehdotuksen.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Johanna Nuorteva ja 16 muuta allekirjoittajaa esittävät valtuustoaloitteessaan tarvetta selvittää puuston ja kasvillisuuden merkitys melu-, pöly ja näkösuojana ennen harvennustöitä. He esittävät, että alueiden asukkailta ja käyttäjiltä tulisi koota palautetta harvennuksista ja puistojen kehittämisestä suunnittelun alkuvaiheessa. He esittävät myös, että

puuston ja kasvillisuuden harventamisen suunnitelmista tiedotetaan kyseisen alueen asukkaille ja käyttäjille ja tarjotaan mahdollisuus palautteen antamiseen ennen työn aloittamista.

Valtuustoaloitteessa pidetään tärkeänä, että puiston ja metsien harvennuksessa poistetaan maltillisesti ainoastaan kasvun turvaamisen kannalta välttämätön puusto ja kasvisto, ja että tiheys ja kasvillisuuden sekä puuston monimuotoisuus ovat osa lähiluonnon virkistävyttä ja että sitä olisi tärkeä vaalia.

Helsingin metsäalueiden hoitoa ohjaavat luonnonhoidon työohjeet sisältävät ohjeistuksen melu-, pöly- ja näkösuojana toimivien suojametsien hoitoon. Ne pohjautuvat metsien suojavaikutuksesta ja sen ylläpidosta tehtyyn tutkimukseen. Käytössä olevat ohjeet ovat asukkaille nähtävillä kaupungin luonnonhoitoa käsittelevillä nettisivuilla.

Suojametsien hoitotoimenpiteitä tehdään puuston kasvun turvaamiseksi, että ne säilyttäisivät elinvoimaisuutensa ja suojavaikutuksensa myös tulevaisuudessa. Hoitotoimenpiteitä ohjataan työohjeissa siten, että puustorakenteessa säilyy kerroksellisuus ja että metsissä on eri-ikäisiä puita metsien jatkuvuutta ylläpitämässä. Suojapuustojen hoidossa on tärkeää huolehtia, että metsissä on sekä lehti- että havupuita. Erityisesti kuuset sopivat sekapuustona hyvin suojapuustoksi, koska niiden oksisto yltää maahan saakka ja ne ovat talvisinkin vihreitä. Suojametsät tarvitsevat lieviä säännöllisiä hoitoharvennuksia säilyttääkseen kasvunsa ja alas saakka ulottuvat oksistonsa. Suojametsissä turvataan myös luonnon monimuotoisuutta mm. jättämällä niihin lahopuuta.

Liikennemelulta suojaavien suojametsien ja puustojen suojavaikutuksista tehtyjen tutkimusten mukaan moottoritien ja asuinalueen välille tarvitaan vähintään 100 metrin levyinen suojametsä, jotta melutaso laskee asuinalueella hyväksyttävälle tasolle. Jos suojametsä on leveydeltään 50 metriä tai vähemmän, joudutaan melun vaimennukseen käyttämään meluvallia tai –aitaa. Vaikka puusto ei pystykään melua vaimentamaan edellä kuvatussa tapauksessa, jossa metsäalue on kapea, on sillä tärkeä tehtävä näköyhteyden katkaisijana, sillä tällöin ihmiset eivät koe melulähdettä niin häiritsevänä. Liikenteen epäpuhtauksien suodattajana toimivat monikerroksiset puustovyöhykkeet parhaiten, koska tällöin puuston sisään kulkeva ilmavirta vaimenee ja sen mukana kulkeutuvat pienhiukkaset kerääntyvät lehvästöön ja kasvillisuuteen eikä niitä päädy asuinalueelle.

Suojametsät luokitellaan eri kaupunginosille laadittavissa aluesuunnitelmissa sekä luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmissa omaan hoitoluokkaansa C3 suojametsät. Luokittelu tehdään arvioiden metsien laatu ja merkitys moniammatillisessa suunnittelutyöryhmässä, johon kuuluu

niin maisema-arkkitehteja, biologeja kuin metsien hoidon suunnittelijoi-
takin. Aluesuunnitelmat sekä luonnon- ja maisemanhoitosuunnitelmat
tehdään vuorovaikutteisesti asukkaiden ja asukasjärjestöjen kanssa,
jolloin mm. suojametsien sijainnit ja niiden hoitotavoitteet ovat asukkai-
den kommentoitavana. Tämän lisäksi kaikista luonnon- ja maiseman-
hoidon suunnitelmien mukaisista hoitotöistä tiedotetaan lähialueiden
asukkaita maastotiedottein Staran toimesta ennen töiden aloittamista.

Valtuustoaloitteessa esille tuodun Kumtähdenkentän puiston poistetta-
vat, huonokuntoiset puut määriteltiin vuosina 2016-2017 tehdyn puiston
puuvartisen kasvillisuuden inventoinnin perusteella. Poistettava puusto
esitettiin puistosuunnitelmassa, joka oli nähtävillä vuonna 2018. Suun-
nitelma perustui vuonna 2017 julkaistuun puistohistoriallisen selvityk-
seen, jossa tunnistettiin Kustaa Vaasan tien varren reunapuuston arvo
osana puistoa. Selvityksessä todettiin tarve siistiä reunan vesakkoa ja
poistaa huonokuntoisia puita, jotta reunapuusto pysyy elinvoimaisena
ja nuorempi puusto saa kasvuun tarvitsemansa valon.

Esittelijän perustelut

Valtuustoaloite

Valtuutettu Johanna Nuorteva ja 16 muuta valtuutettua ovat tehneet
10.06.2020 seuraavan valtuustoaloitteen:

"Lähiluonto, metsät ja puistot ovat kaupunkilaisille tärkeitä ja tukevat
hyvinvointia. Ne tekevät kaupungistamme viihtyisämmän ja samalla tar-
joavat alueita eläimille ja hyönteisille. Luonnon merkitys on tärkeä myös
melun ja pölyn torjunnassa ja kaupunkiolosuhteissa usein myös näkö-
suojan luomisessa luonnon ja rakennetun ympäristön välille.

Kaupunki tekee paljon siistimistä ja harvennusta, mitä perustellaan
suunnitelmissa usein viihtyisyyden parantamisella. Alueiden asukkailta
ja käyttäjiltä tulisi koota palautetta harvennuksista ja puistojen kehittä-
misestä suunnittelun alkuvaiheessa. Kaupunkilaiset kokevat monet
puuston harvennukset ja aluskasvillisuuden vähentämisen lähiluonnon
viihtyisyyttä heikentävänä ja liiallisena. Esimerkiksi vilkkaalla Pornais-
tanniemen alueella harvennettiin joen varren kävelyteiden ympäriltä
merkittävä määrä pientä puustoa. Samalla aukesi näkymä suoraan
teollisuus- ja varastoalueelle ja vehreän kävelytien virkistävyys heikke-
ni. Kumtähden kenttä on Helsingin vilkkaimman sisääntuloväylän var-
rella. Puiston ja tien välissä on ollut tiheä puusto, joka on toiminut melu-
, näkö- ja pölysuojana ja parantanut puiston viihtyisyyttä vilkkaan Kus-
taa Vaasan Tien varressa. Puiston kunnostuksen yhteydessä merkittä-
vä osa puustosta poistettiin. Kunnostuksen jälkeen puiston käyttö on ol-
lut vähäisempää kuin ennen kunnostusta, koska meteli kuuluu voimak-

29.09.2020

Asia/5

kaammin ja vilkas auto- ja bussiliikenne näkyvät suoraan puistoon toisin kuin ennen.

Olisi tärkeää, että puiston ja metsien harvennuksessa poistetaan maltillisesti ainoastaan kasvun turvaamisen kannalta välttämätön puusto ja kasvisto. Tiheys ja kasvillisuuden sekä puuston monimuotoisuus ovat osa lähiluonnon virkistävyttä ja sitä olisi tärkeä vaalia.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että puiston ja kasvillisuuden harventamisen suunnitelmasta tiedotetaan kyseisen alueen asukkaille ja käyttäjille, ja tarjotaan mahdollisuus palautteen antamiseen ennen työn aloittamista. Esitämme, että ennen harvennusta tehdään arvio puuston ja kasvillisuuden merkityksestä näkö-, melu- ja pölyesteenä ja pyritään säilyttämään tämä luonnon rooli hoitotöiden yhteydessä."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle 30.9.2020 mennessä.

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Mikko Aho

Lisätiedot

Tiina Saukkonen, suunnitteluvastaava: 310 38508
tiina.saukkonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Johanna Nuortevan aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunta 22.09.2020 § 553